

24.05.2021

Asia/11

§ 399

Linjaus nuorisoneuvoston edustajien läsnäolo- ja puheoikeudesta kaupunginvaltuustossa

HEL 2021-003578 T 00 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus palautti asian uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

Palautusehdotus:

Reetta Vanhanen: Palautetaan valmisteluun siten, että kehitetään nuorisoneuvoston valtuustotyöskentelyyn malli, jossa valtuuston puheenjohtaja myöntää nuorisoneuvoston edustajille mahdollisuuden esittää nuorisoneuvoston kannan heidän etukäteen toivomiinsa päätösasioihin.

Kannattaja: Tomi Sevander

Asian käsittelyn keskeyttämisestä äänestettiin ennen keskustelun jatkamista.

Äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

EI-ehdotus: Reetta Vanhasen palautusehdotuksen mukaisesti

Jaa-äännet: 6

Seija Muurinen, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 9

Fatim Diarra, Veronika Honkasalo, Mai Kivelä, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa

Kaupunginhallitus palautti asian uudelleen valmisteltavaksi äänin 6 - 9.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintopäällikkö, puhelin: 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Khn linjaukset nuorisoneuvoston edustajien läsnäolo- ja puheoikeudes-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

24.05.2021

Asia/11

ta toimialalautakunnissa 24 6 2019 478§

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus vahvistaa 24.6.2019 § 478 antamansa linjaukset nuorisoneuvoston edustajien läsnäolo- ja puheoikeudesta toimialalautakuntien kokouksissa ja toteaa, ettei läsnäolo- ja puheoikeuden myöntäminen kaupunginvaltuuston kokouksiin ole tarkoituksenmukaista

Esittelijän perustelut

Nuorisoneuvoston edustajien lautakuntatyöskentelyn seurannan ja arvioinnin, kansallisen vertailun sekä yhdenvertaisuuden, osallistamisen ja kuulemisen periaatteiden perusteella ei ole tarkoituksenmukaista, että nuorisoneuvoston keskuudestaan valitsemille edustajille myönnettäisiin läsnäolo- ja puheoikeus kaupunginvaltuuston kokouksiin. Huomioon on otettu myös nuorisoedustajien jaksaminen sekä hallintokulttuuriin liittyvät syyt.

Arvio siitä, ettei läsnäolo- ja puheoikeus olisi tarkoituksenmukainen, perustuu eri intressiryhmien yhdenvertaiseen kohteluun sekä hallintomenettelyn rakenteeseen. Ei olisi luontevaa myöntää yhdelle ryhmälle mahdollisuutta vaikuttaa päätöksentekoon käyttämällä puheenvuoroja itse päätöskokouksessa. Oikeus ei luontevasti sopisi myöskään hallintomenettelyn rakenteeseen, jonka mukaisesti valtuustossa käsiteltävät asiat ovat huolellisesti valmisteltuja ja valtuustossa valmistelun pohjalta käytävä keskustelu on luonteeltaan poliittista. Myöskään nuorisotyön ja lastensuojelun näkökulmasta oikeus ei olisi tarkoituksenmukainen, koska osallistuminen nuorelle, kuten aikuisellekin, on sangen raskasta; kokoukset ja niihin valmistautuminen vie aikaa, joka on pois esimerkiksi opiskelusta ja levosta.

Läsnäolo- ja puheoikeutta puoltavia seikkoja puolestaan ovat nuorten näkökulman ja nuorten vaikuttamisen suurempi näkyvyys ylipäänsä ja käsiteltävissä asioissa sekä mahdollisesti nuorten osallistamisen ja tiedonsaannin paraneminen nuorisoneuvoston edustajien viestiessä kaupungin asioista laajemmin helsinkiläisille nuorille. Erityisaseman antamista nuorille, verrattuna muihin intressiryhmiin, voisi puoltaa se, että alaikäisillä ei ole äänioikeutta ja näin mahdollisuutta vaikuttaa kaupungin päätöksentekoon. Useissa kunnissa nuorisovaltuuston jäsenellä on läsnäolo- ja puheoikeus valtuustossa.

Nuorisoneuvoston edustajien läsnäolo- ja puheoikeutta toimialalautakuntien kokouksissa on saatujen kokemusten perusteella syytä jatkaa

aiemmin linjatulla tavalla. Lautakuntatyöskentelyyn läsnäolo- ja puheoikeus sopii valtuustotyötä paremmin.

Asian tausta

Kaupungin johtoryhmän 24.9.2018 tekemän linjauksen mukaisesti keväällä 2019 toteutettiin kokeilu, jossa nuorisoneuvoston keskuudestaan valitsemille edustajille annettiin läsnäolo- ja puheoikeus toimialalautakuntien kokouksiin.

Kaupunginhallituksen päätöksellä 24.6.2019, 478 § järjestely vakinaistettiin, ja kaupunginhallitus antoi linjaukset nuorisoneuvoston edustajien läsnäolo- ja puheoikeudesta toimialalautakunnissa.

Valtuutettu Matias Pajula ja 28 muuta valtuutettua esittivät aloitteessaan 19.6.2019 että Helsinki antaa vakituisen paikan kaupunginvaltuuston jokaiseen kokoukseen nuorisoneuvoston keskuudestaan valitsemalle edustajalle.

Aloitteeseen 27.1.2020, 50 § antamassaan vastauksessa kaupunginhallitus totesi, että vuonna 2020 jatketaan kokemusten seuraamista nuorisoneuvoston jäsenten osallistumisesta lautakuntien kokouksiin ja arvioidaan menettelyn toimivuutta. Seuranta toteutetaan muun muassa tarkastelemalla läsnäolokertoja sekä puheenvuorojen määriä ja sisältöjä. Nuorisoedustajat itse raportoivat kyselylomakkeelle kokemuksestaan kokouksissa.

Menettelyn toimivuutta arvioidaan toteuttamalla erilliset kyselyt sekä nuorille, toimielimen jäsenille, toimintaan osallistuneille viranhaltijoille ja työntekijöille että nuorisoneuvoston toimintaa tukeville nuorisopalveluiden työntekijöille. Lisäksi selvitetään kokemuksia vertailukelpoisista kunnista, joissa nuorisovaltuuston jäsenillä on valtuustossa pysyvä läsnäolo- ja puheoikeus.

Seurannan, arvioinnin ja vertailun perusteella valmistellaan esitys nuorisoneuvoston jäsenten vakituisesta läsnäolo- ja puheoikeudesta kaupunginvaltuuston kokouksiin huomioiden mahdollisimman hyvän edustavuuden sekä nuorten jaksamisen siten, että päätökset mahdollisesta puhe- ja läsnäolo-oikeudesta tehtäisiin ennen valtuustokauden vaihtumista ja tulisivat voimaan uuden valtuustokauden alkaessa.

Kaupunginvaltuusto katsoi 12.2.2020, 37 § aloitteen loppuun käsitellyksi.

Tehdyt selvitykset

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaupunginhallituksen edellä mainitun vastauksen mukaisesti vuonna 2020 jatkettiin kokemusten keräämistä toimialalautakunnista. Samalla toteutettiin useita kyselyitä työskentelyyn osallistuneille sekä selvitettiin tilannetta vertailukelpoisissa kaupungeissa.

Linjauksia toimialalautakuntien osalta on perusteltu kaupunginhallituksen päätöksessä 24.6.2019, 478 §. Nämä perustelut ovat edelleen voimassa.

Lautakuntatyöskentelyn seuranta ja arviointi

Läsnäolo- ja puheoikeudesta lautakunnissa tehtiin tammi-helmikuussa 2021 kysely lautakuntien jäsenille, lautakuntatyöskentelyssä oleville asiantuntijoille sekä nuorisoneuvoston edustajille.

Asiantuntijoiden vastauksia saatiin 11 (2 esittelijää, valtaosa muita asiantuntijoita). Vastaajien enemmistö (63,6 %) arvioi, että nuorisoneuvoston edustajien osallistuminen lautakuntien kokouksiin oli onnistunut erittäin hyvin tai melko hyvin.

Avovastauksissa, joissa kysyttiin menettelyn myönteisiä puolia ja haasteita, nousi esille, että keskustelu kokouksissa on monipuolistunut ja nuorten näkökulma on tullut paremmin esille. Nuorten puheenvuorojen koettiin olevan hyvin valmisteltuja, mihin arvioitiin vaikuttaneen hyvän yhteisen nuorisoneuvoston valmistelukeskustelun.

Haasteeksi nostettiin lautakuntien kokousten tiheys, tarve laajaan perehtymiseen, poistumisvaade salassa pidettävien asioiden käsittelyn ajaksi ja tuen saanti kokouksiin valmistautumisessa. Nuorten arvioitiin tarvitsevan tukea myös siinä, mihin asioihin he voivat vaikuttaa ja mistä asioista löytyy nuorten näkökulma asioihin.

Kyselyssä asiantuntijoille kysyttiin myös, vahvistaako läsnäolo- ja puheoikeus lautakunnissa nuorisoneuvoston osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Vastauksissa nousi esille, että nuorten näkökulma on sinänsä noussut kokouksissa esille, mutta sen vaikutusta käsiteltävään asiaan on vaikea osoittaa. Vaikuttavampaa voisi sen sijaan olla tehostaa nuorten näkökulman huomioon ottamista valmistelussa tai tekemällä erilaisia aloitteita. Huoleksi nousi myös, edustaako nuorisoneuvosto riittävän laaja-alaisesti helsinkiläisiä nuoria.

Luottamushenkilökyselyyn saatiin 15 vastausta. Vastaajista yhtä lukuun ottamatta kaikki olivat toimineet nuorisoneuvoston edustajan kummina lautakuntatyöskentelyssä. Vastaajista yli puolet arvioi, että nuorisoneuvoston edustajan osallistuminen lautakunnan kokoukseen oli onnistunut hyvin tai melko hyvin.

Kyselyyn vastanneet nostivat esille liki pelkästään myönteisiä puolia nuorisoneuvoston edustajien osallistumisessa lautakuntien kokouksiin mainiten muun muassa, että nuorten näkökulmat ovat raikkaita ja mielenkiintoisia. Nuorten läsnäolon kokouksissa arvioitiin myös parantaneen kokouksien keskustelun sävyä ja sisältöä. Osa vastaajista tosin koki, että havaittavissa on ollut lobbaamista oman poliittisen taustayhteisön mukaisiin ratkaisuihin.

Nuorisoneuvoston edustajille suunnattuun kyselyyn saatiin 6 vastausta. Nuorisoneuvoston nuoriso-ohjaajat ovat lisäksi keränneet lautakuntaedustajilta palautetta erillisissä tapaamisissa. Tapaamisissa ovat nousseet esille kyselyssäkin esiintyneet teemat kummitoiminnan kehittämistä sekä kokemus, että lautakuntien asiat olisivat olleet ennalta päätettyjä eikä lautakunnassa ollut todellista vaikuttamisen mahdollisuutta.

Kyselyyn vastaajista 3 oli melko tyytyväisiä lautakuntatyöskentelyyn, 2 antoi neutraalin vastauksen ja noin 1 oli melko tyytymätön. Vastaajat arvioivat, että kokouksiin valmistautuminen oli erittäin työlästä (1), melko työlästä (2) ja vähän työlästä (2).

Avovastauksissa nuorisoneuvoston jäsenet nostivat esille, että olisivat tarvinneet enemmän tukea kummeilta ja parempaa kokonaisnäkymää, miten päätöksenteossa oleviin asioihin olisi voinut vaikuttaa jo valmisteluvaiheessa.

Nuoret totesivat, että läsnäolo- ja puheoikeus lautakuntien kokouksissa on ollut hyvä oppimisprosessi kaupungin päätöksentekoon. Toisaalta edustajat havainnoivat, että monet asiat olivat jo ennalta päätettyjä, eikä lautakuntakeskustelussa ollut todellista vaikuttamisen mahdollisuutta.

Kokouksiin osallistumisen kokemukset vaihtelivat. Toiset nuorisoneuvoston edustajat kokivat, että he pystyivät vaikuttamaan puheenvuoroiltaan lautakunnissa käsiteltäviin asioihin, mutta toiset kokivat vaikuttamisen mahdollisuudet kokouksissa heikoiksi. Esille nousi myös, että kokouksiin valmistautuminen vie aikaa, joka oli pois esimerkiksi opiskelusta. Pidettyjen puheenvuorojen arvioitiin olleen lautakuntien jäsenten arvostamia, mutta niillä ei välttämättä koettu olleen suurta vaikutusta yleisesti helsinkiläisen nuorten näkökulmasta.

Selkein kehittämiskohde nuorten mielestä on kummitoiminta. Nuorisoneuvoston jäsenet vaihtuvat, ja uusille edustajille kaupungin valmistelu- ja päätöksentekoprosessi on vaikeasti hahmoteltavissa. Päätöksenteossa olevat asiat ovat laajoja, ja nuorten vaikuttamisen mahdollisuus näyttäyty epäselvänä.

Kansallinen vertailu

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Kansallista vertailua tehtiin lähettämällä kysely eri kaupunkien nuorisovaltuustojen työskentelyä ohjaaville kaupunkien työntekijöille. Kyselyssä tiedusteltiin kokemuksia nuorisovaltuuston edustajan osallistumisesta kaupunginvaltuustojen kokouksiin. Kysely lähetettiin niihin neljään suurimpaan kaupunkiin, joissa nuorisovaltuustolla on läsnäolo- ja puheoikeus valtuustossa eli Espooseen, Poriin, Tampereelle ja Vantaalle. Kaikki vastasivat.

Vastaajat nostivat myönteisinä kokemuksina esille, että läsnäolo- ja puheoikeus valtuuston kokouksissa tuo kuntalaisille paremmin esiin nuorisovaltuuston toimintaa ja nostaa nuorten mielipiteitä päätettäviin asioihin. Haasteelliseksi vastaajat näkivät käsiteltävien asioiden laajuuden vuoksi kokouksien kuormittavuuden, pitkät kokoukset sekä sen, ettei nuorisovaltuuston edustajan kanta välttämättä vastaa yleisesti kaupungin nuorten kantaa.

Arviot nuorisoneuvoston edustajien puheenvuorojen vaikuttavuudesta jakautuivat täysin, vaikka nuorten pitämiä puheenvuoroja kokouksissa pidettiin hyvinä. Kaikki vastaajat olivat kuitenkin järjestelyyn erittäin tai melko tyytyväisiä. Kiitosta sai myös se, että nuoret ovat viestineet nuorisovaltuustojen sosiaalisen median kanavien kautta kaupunginvaltuustojen kokouksista nuorille ymmärrettävästi. Kaikki vastaajat tunnistivat nuorten osallistumisessa valtuuston kokouksiin kehitettävää. Keskeistä on nuorten tukeminen kokouksiin valmistautumisessa

Käytännön järjestelyt vaihtelevat suuresti. Vaihtelua on osallistujien lukumäärässä (yksi tai kaksi), edustajien valintaprosessissa (sama edustaja aina, etukäteen valitut vuorotellen tai erillinen valinta joka kokoukseen) sekä puheenvuorojen käytössä (rajoittamaton, yksi valmisteltu puheenvuoro). Kaikissa kaupungeissa voi osallistua kaikkiin kokouksiin, mutta missään kaupungissa ei ole pääsyä valtuuston salassa pidettäviin asiakirjoihin.

Kaikissa kaupungeissa nuorten perehdyttämisprosessi on samankaltainen kuin Helsingin lautakuntatyöskentelyn. Apua saa nuorisotyöntekijöiltä, toimielinten työskentelyyn osallistuvilta asiantuntijoilta sekä toimielinten jäseniltä. Kaikissa kaupungeissa nuorisovaltuustolla on käytössään jokin sähköinen keskustelu- ja työskentelyalusta. Nuorisovaltuuston edustaja informoi muuta nuorisovaltuustoa valtuuston kokouksessa olevista asioista ja nuorisovaltuusto muodostaa yhdessä kannan käsiteltäviin asioihin.

Nuorisotyön näkökulma

Nuorisotyön näkökulmasta nuorisoneuvoston edustajien läsnäolo- ja puheoikeus valtuustossa vahvistaisi ja laajentaisi nuorten vaikuttamismahdollisuuksia Helsingissä. Nuorten läsnäolon toimialalautakunnissa

voi jo nähdä vaikuttaneen nuorten parempaan huomioon ottamiseen päätösten valmistelussa. Lisäksi muista kunnista saadut kokemukset todentavat nuorten valtuustossa pitämien puheenvuorojen vaikuttavuutta.

Lisäksi kaupungin on syytä varmistaa nuorisoneuvostoa laajemman nuorten joukon osallisuus ja kuuleminen valmisteltavissa asioissa ja kehittää tähän soveltuvia menetelmiä.

Nuorisoneuvoston edustajan roolin ja tehtävän toimielimessä on oltava nuoren kehityksen ja kasvun huomioon ottava ja riittävän hyvin rajattu. Edustajan vastuu kaikkien nuorten äänen esille tuojana on suhteutettava kokoukseen valmistautumiseen käytettävissä olevaan aikaan, kokouksissa käsiteltävien asioiden määrään ja sisältöön, sekä nuoren saamaan aikuisten tukeen.

Nuorten roolista on luotava yhteinen ymmärrys ja tavoitetila nuorisoneuvoston ja nuorisopalveluiden kesken, ja kaupungin on viestittävä sovitusta roolista selkeästi. Nuorella on oltava mahdollisuus toimia nuorisoneuvoston edustajana kokouksissa ilman, että edustustehtävän kuormittavuudesta koituu haittaa nuoren koulunkäynnille, opiskelulle tai perhe- ja ystävyysuhteille.

Yhdenvertaisuus

Yhden intressiryhmän läsnäolo- ja puheoikeus yhdelle ryhmälle kaupunginvaltuuston kokouksiin on yhdenvertaisuuden kannalta ongelmallista. Kaupungissa on esimerkiksi useita muitakin vaikuttamistahoja, muun muassa kuntalaissa nuorisovaltuuston ohella säädetyt vammaisneuvosto ja vanhusneuvosto.

Yhdenvertaista vaikuttamistoimielinten ja eturyhmien osalta ei olisi, jos vain nuorisoneuvoston edustajalla olisi läsnäolo- ja puheoikeus kaupunginvaltuuston kokouksissa. Positiivinen erityiskohtelu on sinänsä mahdollista, jos sillä edistetään tosiasiallista yhdenvertaisuutta.

Osallisuusmallin arvioinnin 2017-2021 yhteydessä esille nousi kehitettävää kaikkien lakisäteisten vaikuttamistoimielinten osalta. Arvioinnin yhteydessä vanhus- ja vammaisneuvostojen jäseniltä kysyttiin vaikuttamismahdollisuuksista palveluiden kehittämiseen ja päätöksentekoon. Kyselyyn vastaajista yli puolet koki, että kaupunki on tarjonnut erittäin hyvät tai melko hyvät mahdollisuudet vastaajan edustamalle neuvostolle vaikuttaa kaupungin toimintaan ja palveluihin.

Päätöksentekoon vaikuttamisen osalta tulokset olivat heikommat. Vastauksista 10 %:ssa vaikuttamista arvioitiin tapahtuneen paljon ja 67 %:ssa jonkin verran. Yhdeksän kymmenestä vastaajasta arvioi, että

vaikuttamismahdollisuudet ovat parantuneet vuodesta 2017 alkaen. Tärkeimmiksi vaikuttamistavoiksi koettiin toimielimen tapaamiset kaupungin henkilöstön ja luottamushenkilöiden kanssa sekä lausuntojen antaminen.

Kaupunginkanslia ja nuorisoneuvoston toimintaa ohjaava kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala ovat käynnistäneet kehittämistoimenpiteitä, joilla selkeytetään vaikuttamistoimielinten tulevaisuudessa asettamispäätöksissä niiden tehtäviä. Lisäksi on suunniteltu toimenpiteitä, joilla tuetaan syksyllä aloittavia uusia neuvostoja niiden työssä.

Kaupungin tulee myös aiempaa selkeämmin parantaa osallisuutta ja vuorovaikutusta yhdenvertaisen osallisuuden parantamiseksi vaikuttamistoimielimiä koskevien väestöryhmien osalta sen sijaan, että osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia parannettaisiin vain vaikuttamistoimielinten osalta puhe- ja läsnäolo-oikeuksia laajentamalla.

Nuorten osallistaminen ja kuuleminen

Yhdenvertaisen osallisuuden edistäminen kaikkien nuorten osalta on Helsingissä haasteellista. Osallisuus- ja vuorovaikutusmallin strategiakauden arvioinnissa yhdenvertaisen osallisuuden toteutumisen ongelmat nousivat selvästi esille. Yhdenvertaista osallisuutta ei parhaalla tavalla edistä läsnäolo- ja puheoikeus kaupunginvaltuustossa.

Esimerkiksi osallistuvan budjetoinnin koulukohtaisissa äänestysprosen-teissa oli merkittävää hajontaa sekä lukiodien että perusopetuksen osalta. Osallisuus on nykyisessä perusopetuksen opetussuunnitelmas-sa kirjattu sekä laaja-alaisen oppimisen yhdeksi tavoitteeksi että kuvaukseen koulun yhteisöllisestä toimintakulttuurista. Helsingin kaupungin perusopetuksen koulujen opetussuunnitelmaan on kirjattu, että oppilaskunta osallistuu kaupungin nuorten vaikuttamisjärjestelmän toimintaan.

Helsingiläisten lasten ja nuorten yhdenvertaista osallisuutta pystytään edistämään kehittämällä yhteistyön rakenteita, toimintoja ja lisäämällä ymmärrystä kaupungin vaikuttamisjärjestelmistä oppimisympäristön rikastajana. Ruutibudjetin ja OmaStadin kehittäminen tiiviissä yhteistyössä toimialojen, opettajien ja oppilaiden kanssa on jatkossakin keskeistä.

Yhdenvertaisen osallisuuden edistämiseksi kaupunginkanslian, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan välistä yhteistyötä tulee tiivistää. Kaupungin tulee myös varmistaa, että asettuminen ehdolle nuorisoneuvostoon, ehdokkaiden tuki sekä nuorisoneuvostoon valittujen nuorten tukeminen toteutuu yhdenvertaisesti eri kaupunginosissa sosioekonomiset erot alueilla huomioon ottaen.

Lasten ja nuorten osallisuudessa nuorten läsnäolo- ja puheoikeutta koskevassa arvioinnissa kehittämiskohteeksi nousee myös osallisuusviestintä. Osallisuusviestintä nousi myös kaupungin merkittävämmiksi kehittämiskohteeksi osallisuus- ja vuorovaikutusmallin arvioinnissa strategiakaudella 2017-2021.

Hallintokulttuuri

Toimialalautakunnat käsittelevät asioita sekä päätöksentekijöinä että kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen toimivaltaan kuuluvien asioiden valmistelijoina. Valtuuston päätös puolestaan on asian lopullinen ratkaisu.

Nuorten osallistuminen liittyy erityisesti valmistelurooliin. Suomalaisessa hallintokulttuurissa osallistuminen, kuuleminen ja vaikuttaminen toteutetaan valmisteluvaiheessa, eikä päätöksentekovaiheessa enää kuulla osallisia tai eturyhmiä. Tämän periaatteen pohjalta on annettu myös hallintomenettelyn säännökset lainsäädännössä. Nuorten läsnäolo toimialalautakunnissa myös niiden lopulliseen päätöstoimivaltaan kuuluvissa asioissa on poikkeuksellista.

Ottaen huomioon valtuuston roolin strategisena lopullisena päätöksentekijänä ei ole perusteltua antaa nykyistä laajemmin läsnäolo- tai puheoikeuksia sen kokouksissa millekään ryhmälle. Valtuuston kokoukset ovat julkisia, joten niitä voi kuka tahansa seurata. Esityslistat julkaistaan ennen kokousta yleisessä tietoverkossa, joten kenellä tahansa on mahdollisuus ottaa yhteyttä valtuutettuihin ennen kokousta. Nuorisoneuvoston näkemykset käsiteltäviin asioihin tulee kerätä valmisteluvaiheessa.

Nuorisoneuvoston lausunto 7.10.2019

Nuorisoneuvosto antoi 7.10.2019 lausunnon valtuutettu Pajulan valtuustoaloitteen johdosta. Saadun tiedon mukaan neuvoston kanta on edelleen sama.

Helsingin nuorisoneuvosto kannattaa vakituisen puhe- ja läsnäolo-oikeuden antamista nuorisoneuvoston edustajalle kaupunginvaltuuston kokouksissa.

Läsnäolo- ja puheoikeuden myötä se olisi entistä kykenevämpi työskentelemään juuri sen eteen, mitä varten se on olemassa: edistämään nuorille tärkeitä asioita ja tuomaan ne päättäjien tietoon.

Vakituinen puhe- ja läsnäolo-oikeus kaupunginvaltuuston kokouksissa mahdollistaisi nuorten monipuolisemman kuulemisen, kun nuorisoneuvosto voisi nostaa myös aloitteiden ulkopuolisia, nuorille erittäin tärkeitä

asioita esiin. Monet kaupunginvaltuuston tärkeät päätökset koskevat nuoria, minkä takia nuorisoneuvoston entistä tiheämpi kuuleminen kaupunginvaltuuston kokouksissa olisi hyödyllistä. Useassa kunnassa nuorisovaltuusto tai vastaava on saanut itselleen vakituisen puhe- ja läsnäolo-oikeuden.

Yhteys kaupunkistrategiaan

Kaupunkistrategian mukaan kaupunkia rakennetaan joka päivä yhdessä. Jokaisella helsinkiläisellä on oikeus tehdä vaikuttavia tekoja yhteisönsä hyväksi. Helsingin kaupungin tavoitteena on varmistaa toiminnassaan nuorten asianmukainen ja tehokas kuuleminen. Kaupungin osallisuus- ja vuorovaikutusmallia kehitetään monin eri tavoin ja monesta eri näkökulmasta, jotta kuntalaisia saadaan aktivoitua osallistumaan itseään koskeviin ja kiinnostaviin asioihin.

Nuorten osallistaminen osallistamalla kaupunginvaltuuston kokouksiin ei edellä esitetyn mukaisesti ole osallistamisen näkökulmasta hyödyllisintä, vaan nuorten näkemykset käsiteltäviin asioihin tulee kerätä valmisteluvaiheessa. Nuorisoneuvoston edustajalla on läsnäolo- ja puheoikeus toimialalautakunnissa.

Asiaa koskeva lainsäädäntö

Kuntalain (410/2015) 26 §:n mukaan nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä.

Nuorten osallistuminen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan ei edellytä läsnäolo- ja puheoikeutta kaupunginvaltuuston kokouksissa. Tavoitteet voidaan toteuttaa keräämällä nuorten näkemykset käsiteltäviin asioihin valmisteluvaiheessa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 8 §:n mukaan ketään ei saa syrjiä muun muassa iän, mielipiteen, poliittisen toiminnan, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Lain 9 §:n mukaan kuitenkin sellainen oikeasuhtainen erilainen kohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää.

Vaihtoehtoinen eteneminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

24.05.2021

Asia/11

Mikäli kaupunginhallitus kuitenkin katsoisi, että läsnäolo- ja puheoikeus kaupunginvaltuuston kokouksiin tulisi antaa nuorisoneuvoston keskuudesta valitsemalle edustajalle, tulisi asia saattaa kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi, koska se edellyttää hallintosäännön muuttamista.

Hallintosäännön 29 luvun 7 §:n 2 momenttia voitaisiin muuttaa kuulu-
maan seuraavasti:

Kaupunginvaltuuston kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus lisäksi nuorten vaikuttamistoimielimen valitsemalla jäsenellä, kuitenkin siten, että läsnäolo- ja puheoikeutta ei ole kaupunginvaltuuston käsitellessä asiaa kuntalain 101 §:n 1 momentissa tarkoitettussa suljetussa kokouksessa, ja että puheoikeutta ei ole kaupunginvaltuuston käsitellessä henkilöstöä koskevaa asiaa. Tarkempia määräyksiä ja ohjeita läsnäolo- ja puheoikeuden toteuttamisesta antaa nuorisoasiainjohtaja.

Hallintosäännön muutos tulisi voimaan uuden valtuustokauden alkaessa 1.8.2021.

Nuorisoasianjohtajan toimivalta vaihtoehtoisessa etenemistavassa

Edellä mainitulla tavalla erityisesti valtuustotyöskentelyn yhteydessä tulisi ottaa huomioon lastensuojelulliset näkökohdat ja nuorisotyön tavoitteet. Osallistumisessa olisi yksittäisen nuoren kohdalla hyviä puolia, mutta valtuustotyöhön osallistuminen on sängen raskasta. Valtuuston kokoukset esimerkiksi alkavat useimmiten vasta kello 18 ja kestävät usein hyvin myöhään. Valtuustotyöhön osallistumisen negatiivisia vaikutuksia esimerkiksi koulutyöhön tai vapaa-aikaan tulisi pystyä minimoimaan.

Vaikka osallistuminen toimintaan on nuorisoedustajille vapaaehtoista, ja heillä on oma vastuunsa huolehtia jaksamisestaan, on kaupungilla kuitenkin heistä vastuuta myös lastensuojelun näkökulmasta. Tämän vuoksi olisi perusteltua, ettei hallintosäännössä annettava osallistumisoikeus olisi niin suoraviivainen, etteikö sitä voisi tarkemmin rajoittaa esimerkiksi valittavien henkilöiden toimikauden, käytettävän ajan tai puheenvuorojen lukumäärän suhteen.

Nuorisoneuvoston ja nuorisopalveluiden tulisi yhteistyössä neuvotella sopivat toimintatavat toimivaan valtuustoedustamiseen nimenomaan nuorisotyön näkökulmasta. Tämän nuorisotyön ulottuvuuden vuoksi nuorisoasiainjohtajalla olisi viime kädessä toimivalta antaa ohjeita ja määräyksiä edustajien osallistumisesta valtuuston kokouksiin.

Toimivalta ja yhteisvalmistelu

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

24.05.2021

Asia/11

Helsingin kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on päättää asioista, joita ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle. Toimivaltaista viranomaista, joka päättäisi nuorisoneuvoston edustajien läsnäolo- ja puheoikeuden suhteesta kaupungin osallisuus- ja vuorovaikutusmalliin, ei ole määrätty, joten kaupunginhallitus on toimivaltainen antamaan asiassa periaatelinjaukset.

Päätös on valmisteltu kaupunginkanslian hallinto-osaston ja viestintäosaston, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nuorisopalvelukokonaisuuden sekä toimialojen hallintopalveluiden yhteistyönä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintopäällikkö, puhelin: 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Khn linjaukset nuorisoneuvoston edustajien läsnäolo- ja puheoikeudesta toimialalautakunnissa 24 6 2019 478§

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 17.05.2021 § 381

HEL 2021-003578 T 00 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

17.05.2021 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Veronika Honkasalon ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

24.05.2021

Asia/11

Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintopäällikkö, puhelin: 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566